

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXII.

V Celovcu, 26. novembra 1903.

Štev. 48.

Protestujemo!

Nečuvno drzno postopanje naših narodnih nasprotnikov je konečno vzdramilo tudi Slovence, da na shodih odločno protestujejo zoper kruto nasilstvo, s katerim hočejo našo materinščino, slovenščino zapoditi iz sodnih dvoran, jo drzno vreči iz naših sodišč. Govorilo je že lepo število naših narodnih občin, včeraj pa tudi ljudstvo na shodih, katerih se je po posredovanju katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem včeraj priredilo pet.

Vsi shodi so se vršili ob nepričakovano dobri udeležbi in povsem mirno. Pazljivo so zborovalci sledili govornikom, z ogorčenjem zaznali za drzno postopanje nemških naših nasprotnikov in soglasno pritrdili resoluciji, ki se je sprejela na posameznih shodih nekako po tem besedilu:

Javni ljudski shod v . . . . . na Koroškem z največjo ogorčenostjo in najodločneje protestuje zoper nečuvno, od zgoraj zaukazano kršenje ustavno zajamčene ravnopravnosti slovenskega jezika na c. kr. sodiščih na Koroškem; shod zahteva, da se sedanjemu nezakonitemu postopanju koroških sodišč gledé na rabo slovenskega jezika napravi nemudoma konec in da se jezikovno vprašanje tako uredi ter na vseh, tudi slovenskemu prebivalstvu dežele namenjenih uradih ustvari take razmere, da bo Slovincu ne gledé na to, jeli zna še drugi deželni, t. j. nemški jezik ali pa ne, mogoče pravico in pomoč javnih oblastij iskati in tudi doseči v slovenskem jeziku.

Prevalje. Po prvi božji službi so se v Štöcklovi dvorani zbrali gospodarji malone iz cele občine na političen shod. Prišli so odlični možje, da čujejo poročila o naših razmerah ter povedó svoje mnenje. Brez posebne agitacije prišli so na prvi klic, in brez posebnih priprav se je naš shod vršil lepo, pomenljivo. Predsednikom je bil izbran spoštovani gospodar Miha Libnik p. d. Praper na Lešah, ki je v priprostitih, a srčnih besedah pozdravil v tako častnem številu došle zborovalce. G. kaplan Serajnik nato opisuje škandalozne šolske razmere v prevaljski občini, zlasti na Lešah. Videlo se je, kako je govoril vsem navzočim res iz srca. Zato so soglasno in krepko pritrdili sledeči resoluciji:

Dne 22. novembra t. l. na shodu pri Fari ob Prevaljah zbrani občani, davkoplačevalci in stariši odločno protestujemo zoper škandalozne razmere na tukajšnjih šolah, ki nasprotujejo tako zdravi pameti kakor postavnim določbam in posebno ugovarjamo, da se na utrakvistično šolo v Lešah pošilja samo nemške učiteljice, ki otrok ne razumejo. Ker svojih otrok ne damo trpinčiti, zahtevamo, da se šolske razmere vendar enkrat uredijo in slovenskim otrokom dajo učiteljice, ki jih bodo mogli razumeti in s pridom poučevati.

Resolucija se je takoj odposlala na pravo mesto na Dunaj. — Nato vstane predsednik Libnik in v vnetih besedah popisuje, kake muke trpi v leški šoli njegov otrok. Le s strahom gré v šolo, domá se se ne more pomiriti. Tuje učiteljice, katere ne more razumeti, ki se huduje radi tega nad otroci, se boji. Niti po noči ne more spati. Po večkrat se v spanju plane iz postelje in kriči, naj se ga varuje, naj se mu pomaga! — Solze so stopile navzočim v oči pri tem priprostem pripovedovanju trpečega očeta o mukah svojega ljubljenega otroka! Sem naj bi prišli oholi krutneži, ki s silo vzdržujejo pogubni sistem naših ponemčevalnih šol.

Drugi govornik nato opisuje našo jezikovno borbo zadnjega časa. Kaže zakaj imamo Slovenci pravico, zahtevati slovensko uradovanje in kako naj v tem oziru postopamo. Svoja izvajanja podpré z mnogimi izgledi in kaže tudi na slučaj Bratuša v Mariboru. Zgoraj navedeni resoluciji je shod soglasno in z odobravanjem pritrdil. — G. F. Lavrinec kaže še, kako zahtevamo dosledno in odločno svoje pravice pri poštah in železnicah. — Predsednik shoda se zahvali v tako nepričakovanim številu došlim zborovalcem, na kar se zaključí lepi shod.

Šmihel pod Pliberkom. „Katarinska nedelja“ ni bila ravno ugodna za političen shod minulo nedelju v Šmihelu. In dasi se je shod še le pozno in kratkim potom naznanil, je prišlo vendar jako veliko število mož, malone samih uglednih kmetov tako iz domače občine, kakor iz Štebna in Globasnice, na čelu jim župana Tomic in Jekl. Zborovali smo v prostorni dvorani Likebove gostilne. Dobra udeležba in zanimanje, s katerim so vsi navzoči sledili razpravam, je pokazalo, da hoče Šmihel ostati to, kar je bil: vrla narodna trdnjava!

Shodu je predsedoval domači župan, gospod J. Tomic. Iz Celovca došli govornik je v daljšem govoru pojasnjeval, za kaj se v sedanjem hudem boju gré nam in za kaj nasprotnikom. Osvetljuje povsem protipostavno, drzno kričanje nasprotnikov in dokazuje, kako so naše zahteve povsem utemeljene v postavah in zakonitih naredbah. Tega ne pustimo, da bi s starodavno našo slovenščino kar pometali, živi ne gremo v grob, in da še živimo, kažejo naše izjave. Predlagani resoluciji so vsi enoglasno in z odobravanjem pritrdili. Po shodu ostali smo še dalje časa v živahnih razgovorih.

Št. Jakob v Rožu. Javni shod v Št. Jakobu se je vršil nad vse imenitno. Nad 200 naših mož, vrh tega tudi nekaj nasprotnikov, je soglasno dajalo duška svoji ogorčenosti nad nečuvnim teptanjem pravic našega jezika.

Shodu je predsedoval g. župnik Ražun, ki je ob 3. uri otvoril shod s krepkimi besedami.

G. dr. Benkovič nato v svojem govoru obširno razkriva sleparije, s katerimi se hoče naš jezik pod varstvom raznih ekscelenc izriniti iz sodišč, dokazuje na podlagi zakonov in naredb, da je pravica na naši strani, odkriva vzroke tega brutalnega navala na slovensko uradovanje in bodri k uporabi zoper nasilje in k brezobzirnemu boju za naše svete pravice. Ko omeni slučaj, da je bil pri okrajni sodnji v Rožku kot zagovornik g. župnika Svaton kaznovan na globo 20 K in mu je bila odvzeta beseda, ker je skušal slovenski zagovarjati, in da sodnik celo obtožencu ni dovolil slovenski se zagovarjati in sklenil razpravljati „in contumaciam“, slišale so se krepke in ostre besede razburjenih zborovalcev na naslov Rožeka. —

Dež. poslanec Grafenauer nato neusmiljeno biča postopanje večine v deželnem zboru zoper slovenski del prebivalstva v deželi, odkriva pristransko postopanje deželnih uradov, kritizira „delovanje“, prav za prav nedelovanje onih od Slovencev izvoljenih poslancev, ki sedé v nemški večini pa še nemški ne znajo, zlasti poslanca Oraša, in pozivlja zborovalce, da brezobzirno zahtevajo v vseh uradih, da se z njimi uraduje v slovenskem jeziku.

Posestnik Vošpernik z Jezerc in župnik Ražun se pridružujeta predgovornikom in župnik Ražun priporoča sprejetje resolucij.

Ko sta še govorila dr. Benkovič in poslanec Grafenauer, so bile resoluciji od vseh zborovalcev ob splošnem odobravanju in navdušenju soglasno sprejete.

Trata pri Glinjah. Popoldne ob 4. uri se je vršil javen ljudski shod na Trati pri Glinjah v gostoljubnih prostorih g. Lovro Zablačana. Shodu je predsedoval vrli glinjski župan g. Val. Goričnik, govoril pa je g. dr. Brejc. Govornik je uvodom svojega prepričevalnega govora kazal na strašno zmešnjavo, ki jo je po Avstriji povzročil umetno vzgojen in negovan nemško-birokratični vladni sistem in neprestano kričeče zatiranje slovanskih narodov. Tudi zgodovinske krivice se maščujejo in ako Avstrija razpade, zahvaliti bo za to Nemce, ki so vedno sedeli pri polni skledi in v svoji brezmejni nadutosti in grabežljivosti slovanski večini v državi zlepani najmanjših in najnaravnnejših pravic privoščili niso. Nikjer pa ta vladni sistem ni rodil tako nesramnih sadov, kakor pri nas na Koroškem. Govornik označi nato v glavnih potezah sedanji položaj slovenskega jezika pri naših sodiščih. Vsak sodnik dela kar hoče z nami, edini so vsi le v zatiranju našega jezika. Slovenščina je danes popolnoma brezpravna, in niti rdečica sramu jih ne polije, ko jo v imenu postave mečejo na smetišče, to isto slo-

venščino, ki jo pa vsi znajo, kadar je mogoče kakemu resničnemu Slovincu košček boljšega kruha odjesti. Duh, ki veje po naših sodiščih, najbolj osvitljuje dejstvo, da se na deželnem sodišču že v uradnih zapiskih naš jezik označuje kot „windische Sprache“! Žali se nas torej že uradoma in če mi na to kaj rečemo, smo pa „hujskači“! Hinavščina ni bila še nikdar bolj v cvetju kakor je dandanašnji med našimi Nemci; zato pa tudi na pametno sporazumljenje ni lahko misliti. Zgoditi se morajo še hujše reči, predno bo nemške butice pamet srečala. Mi bomo vztrajali, moč k temu nam daje zavest, da branimo pravico zoper krivico. Pot do zmage gre preko žrtev, to vemo in zato se žrtev ne strahimo. Dvignimo kvišku glavo in srce v zavesti, da imamo na milijone bratov na jugu, vzhodu in severu, da torej nismo osamljeni in pozabljeni. Prišel bo tudi za nas čas rešitve iz nemškega jarma!

Dolgotrajno ploskanje in odobravanje je sledilo navdušenim besedam g. dr. Brejca, ki se je iz teh znamenj lahko prepričal, kako do živga je poslušalcem segla njegova „novoslovenščina“.

Shodu je sledila prosta zabava, za katero je zlasti poskrbelo slovito glinjsko pevsko društvo pod spretnim vodstvom g. Bernota. Ne udamo se! v tem znamenju smo šli narazen.

Hodiše. Tudi tu smo imeli minulo nedeljo shod, na katerem se je razložil naš jezikovni boj in sprejela resolucija, v kateri protestujemo zoper nečuvno početje nasprotnikov.

V boj za materinščino!

Pod solncem ni nič popolnega: vse ima svoje slabosti, rekel bi svoje hibe. Vse ima pa tudi svoje dobre lastnosti; le malo reči na svetu je, katerim se more „dobra lastnost“ odrekati. Najpopolnejše bitje je človek, katerega dolžnost in pravica je, da vlada in gospodari nad vsem, kar je ustvarjeno. Zato ima človek od Boga mu dane lastnosti, katere kaže po delih svojega uma, kateremu je podredjeno vso dejanje človeškega telesa. Pri človeku v pravem pomenu besede je um gospodar in telo orodje uma, je um general in telo armada. Um ali pamet je ona visočina, ki loči človeka od živali — pamet je človeška trdnjava. Kakor se zidajo trdnjave na varnih, težko dosegljivih krajih, branijo države pred nasprotnikom in odbijajo njegove napade, tako brani pamet človeka pred napadi njemu sovražnih sil. Kakor pa more postati trdnjava vsaki državi tudi nevarna, če ni založena s potrebnim strelivom, s kanoni, puškami in vojaki, tako tudi pamet sama ne more storiti človeka srečnega — ne zasé in ne z drugimi, ker je pamet človeška popolna in osrečujoča le tedaj, če je uzgojeno s človeško pametjo vred tudi človeško srce; kajti kar je trdnjavi smodnik, kanoni, puške in vojaki, to je človeku srce.

Človeško srce je človek v človeku. Če bi ljudje govorili angeljske jezike, ne mogli bi izraziti svoje najvišje in najglobokeje misli z drugimi besedami, nego: „srčno“! in ali moremo mi Slovenci izraziti milejših in ganljivejših besed, kakor: srčno veselje, srčna žalost, srčna ljubezen, srčna kri itd. Če govori človek iz srca, najdejo njegove besede pot k srcu. Srce je solnce, okoli katerega se suče dejanje človeško. In zakaj pripovedujem vse to? Slovenci, odprite svoje srce! Bodite čuvaji svoje srčne krvi, ne dajte si rezati jezika iz ust, kateri govori, kar mu srce veli!

V hudih časih živimo, a zakrivali so te čase po eni strani tuji, mogočni, vladodržni vitezi, katerih gradovi še danes v podobi slabega zobovja štrlijo posejani po danes še večinoma slovenskih skalah, mogočneži, ki so po starorimskem načinu usiljevali našim pradedom tuje šege in postave, in kateri po večini še danes sedijo v naših deželah kakor gobe — ki ne ljubijo nas in našega jezika, razjedajo organizem našega narodnega telesa. — Po drugi strani pa je kriva naših, posebno v narodnem in gospodarskem oziru hudih časov naša cepljenost po kronovinah, po mišljenju in zaradi: recimo prvaških nazorov needina politika tako na

gospodarskem kakor tudi na národnem polju. V tretji vrsti pa nam neizmerno škoduje naša popustljivost. Kdor ne skrbi pridobiti veljavo svojemu jeziku na zunaj, podoben je prazne trdnjavi, in mi Slovenci, posebno na Koroškem, smo podobni še po večini zaradi naše popustljivosti v národnih in gospodarskih stvarih — takej trdnjavi. Ni ga rodú na zemlji, ki bi smatral za najtežavnejše delo: pripomagati svojem jeziku do postavne veljave, razun nas Slovencev na Koroškem. Pač je gotovo in dobro znano vsakemu, ki noče biti ali postati „podlaga tujčevi peti“, da se nam dostavljajo od vseh strani vse mogoče ovire, ako le črhemo o naših národnih pravicah in gorjé mu, kateri brez strahú javno povdarja, da je Slovenec.

A vse to nas ne sme strašiti! Naši očetje niso živeli v urejenih časih, ampak v onih dneh, ko je mogočni, oholi in le prevečkrat surovi tujec-gospodar zapovedoval po svoji volji njegovim podnikom, katerih edina pravica je bila: delaj, trpi, pa molči! Ti časi so minuli. Nastopil je čas pravic in mi živimo v časih, ko so urejene dolžnosti in — pravice národov. Tirjajmo torej svoje pravice, saj spolnujemo svoje dolžnosti! Postava je za vse enaka! Ne bodimo prazne trdnjave, ampak pokažimo, da smo vojaki, ne le samo kedar je treba braniti čast naše države, ampak tudi tedaj in povsod, kedar in kjer nas kliče naša ožja domovina v boj za njene pravice, v boj za nas in za pravice naše. Ne bodimo šalobarde! Sveta je naša stvar, pravičen naš boj in slavna bo naša zmagala!

Gr.

Dopisi.

Železna Kapla. (Čuden lov.) Gospod urednik, Vi ste gotovo že slišali, da sta v Železni Kapli dva pevška zbor: slovenski in nemški. Novo vam bode pa gotovo, da napravi nemško pevsko društvo večkrat na leto čudovito skrivnostno lov, toda ne na zajce, srne in divje peteline, ampak na ljudi! Ne smejte se g. urednik, gola resnica! Cela stvar je namreč ta: Slovenec, kakor veste, rad prepeva in lepo prepeva; to je dognana resnica! Kapelsko nemško pevsko društvo pa nima takih, ki bi dobro in lepo peli. Zato jih pa lovijo — namreč slovenske pevce, da bi Nemci ravno tako lepo peli kakor Slovenci. In še nekaj vam povem, g. urednik, saj ostane samo med nami, kapelski Nemci bi radi vse slovenske pevce polovili, da bi bil samo en hlev, pa en pastir — hočem reči — pa eno pevsko društvo. Slovenci naj se pa obrišejo! Zato prirejajo take skrivnostne love na — ljudi! Vidite g. urednik, to ni tako smešno, kakor se vam je zdelo na prvi mah. Ali tisto pa rečem, dolgo bodo še hodili Kaplanci na prežo, predno polové vse slovenske pevce v Kapli — dolgo! Mi se jim ne damo kar tako poloviti. Toda pred dvemi tedni so imeli pa le srečo, enega so dobili. Ni sicer najboljši pevec, ki se jim je dal vjeti, toda poje pa vendar, posebno ako si lahko z vinom grlo maže! Danes, ko vam pišem te vrstice, g. urednik, se že sveti ime tega kar čez noč črno-rdeče-zolti pobarvanega človeka, ki pa zna v prostih urah tudi „dreto“ vleči, v zboru „deutscher Brüder“ (nemških bratcev). Vse to se je pa tako naglo in tako skrivnostno godilo, da slovenski zbor ni našel niti časa niti priložnosti zapeti temu francoski se poslovišemu črevljariju običajno odhodnico! (Kakšno, si lahko mislite.) Zato pa kličejo danes hvaležnemu (?) pevcu: „Gut schlau“ in „haj!“ na novi poti! Mi sicer ne zavidamo ljubeznivim sosedom te pevške moči, ali čudno se nam vendar zdi, da si upa takšen človek še nadalje hoditi v „štiro“ v slovenske hiše, in še bolj čudno se nam zdi, da slovenski kmetje še vedno kličejo take ljudi v svoje hiše. Kmetje ne pljuvajte v lastno skledo! S takimi ljudmi je treba na isti način pomesti, kakor pometajo oni z nami. Če se ti mene sramuješ v petju, se bodem jaz tebe sramoval pri naročilu in plačilu! Razumeli?!

Kmečki fant.

Jezerko. (Letovišče. — Šola.) Sporočam vam, da smo v prošlem poletju imeli tukaj prav mnogo letoviščnikov in hribolazcev; posebno so se odlikovali po svojem številu in odločnem národnem postopanju naši severni bratje Čehi, kateri se svojega materinega jezika nikdar ne sramujejo in ga pri vsaki priliki izključno govorijo. To so pa sami odlični in visoko izobraženi ljudje, n. pr. profesorji visokih in srednjih šol, odvetniki, zdravniki i. t. d. Čehi nam pač dajejo lep izgled národne odločnosti; da bi jih mi ubogi Slovenci le posnemati hoteli. Kako ravno narobe je pa pri nas; slovenski razumniki pač tako radi med sabo le nemški kramljajo, ali se pa neke čudne mešanice, pol nemškega in pol slovenskega, poslužujejo. Bil sem večkrat priča, ko so se Čehi, slišavši to nenárodno početje, kar gledali, stermé vprašali, je li to mogoče, da so to národní Slovenci. Poleg velikega števila Čehov so bili tukaj na daljno bivanje trije Rusi, dva Hrvata, dva Nemca, a — — nobeden Slovenec. To

je res čudno! V čisto slovenskem kraju, pa ni nobenega Slovenca, to je pač zopet žalostno znamenje slovenske vzajemnosti. Naši ljudje menda rajši svoje denarje v nemški Švici in Tirolski trosijo! — Naj vam še naznamim nekoliko o naših šolskih razmerah. Naš prejšnji národní učitelj, g. Valentin Legat, je meseca decembra lanskega leta hudo obolel, tako da ni mogel več poučevati, ter bil primoran v bolnici usmiljenih bratov v Šentvidu zdravniške pomoči iskati; zatorej nismo imeli od božiča do srede malega travna letošnjega leta nič šolskega pouka. Poučevalo se je potem do konca avgusta. Za tekoče šolsko leto nam je g. župnik začetek šole in šolsko sv. mašo na 15. dan oktobra iz prižnice naznačil, šolarji so prišli omenjeni dan polnoštevno ob določenem času pred šolsko poslopje, čakali, kdaj se jim bodo vrata odprle, pa to se ni zgodilo, ker šolska oblast za našo, seveda slovensko šolo sploh ni nobenega učitelja priskrbela. Otroci so šli izpred šole sami v cerkev k sv. maši, potem pa domov. To so pač čudne in žalostne razmere; za pouk Slovencev v njih materinskem jeziku se naše šolske oblasti ne zmenijo. Celó na našo pisмено prošnjo za učitelja nam je c. kr. okrajni šolski svet velikovski z odlokom od 21. oktobra 1903, št. 2833, odgovoril, da je prejšnji začasni tukajšnji učitelj g. Mih. Hercele kot začasni učitelj v Vogreč pri Pliberku imenovan, ter v tem odloku niti besedice ni omenjeno, ali nam bodo katerega učitelja poslali, ali nič. Tako čaka zdaj brez šolskega pouka že čez en mesec nad sto šolo obiskovati dolžnih otrok, in pri vsem tem nihče ne ve, ali dobimo učitelja ali ne, saj še celo slišali nismo, da bi bila šolska oblast mesto tukajšnjega učitelja razpisala, dasiravno je prejšnji učitelj g. Legat že 15. avgusta umrl.

Reberca. (Nesreča.) „Mir“ je že na kratko poročal o veliki nesreči v naši tovarni, dodati pa treba še nekaj podrobnostij. V tukajšnji tovarni je šel zdrav na delo 5. t. m. na večer Jože Plešovnik, po noči ob 3. uri ga je pa po naključju prijel neki valjar za roko in ga je potegnil do prsi skozi tesnobo dveh valjarjev, ki sta samo 9 cm drug od drugega. Lahko si mislite, koliko je trpela glava in prsi, ko je šla skozi tako tesnobo. Komaj pa smo se od strahu malo oddahnili, ker taki slučajji nas tovarniške delavce močno pretresejo, pa se je zgodila že druga, strašno pretresljiva nesreča. V nedeljo dné 8. t. m. je prišel Norbert Kan iz Železne Kaple na 24urno delo. Bil je kurjač pri parnih kotlih. Zvečer okoli 10. ure je moral iti nalogat jermen k vodni sesalki in je tudi svojega pomagagača vzel seboj, da bi mu pomagal. Zaradi tesnobe v nekem kotu, kjer sta imela z jermenom opraviti, sta morala neki manjši jermen doli vreči, da sta mogla do svojega. Nesreča je hotela, da se je ta mali jermen okrog močnega jermena navil in je N. Kana za nogo dobil in ga potegnil za seboj ter ga je tako trdo privil k vretenu, da ga je začelo metati okrog s tako silo, da mu je v par trenutkih vso glavo razbilo. Ker je bil nizko pri tleh in pri zidu, udarjal je z glavo in rokami ob tla in ob zid. Predno so ustavili, je bil revež že brez glave. Kos glave je vrglo približno 15 metrov od nesrečnega mesta skozi nasprotno duri. Črepinje od glave, kosti od rok in prstov je ležalo po raznih kotih. Možgani so bili razškopljeni po zidu, po durih in po tleh. Zjutraj so nesrečnika djali v neki zaboj in odpadle kose so z lopato zmetali vanj. Še potem, ko so ga odpeljali, se je našlo več drobnih koščic in zgornjo čeljust z vsemi prednjimi zobmi. Tudi njegov pomočnik bi bil kmalu nesrečen. Ko je onega prvič okrog vrglo, je pomagagača spodbil, da je padel. Hujšega se mu vendar ni zgodilo. Bog bodi rajnima milosten sodnik!

Podjunska dolina. Nedavno temu je prinesel „Mir“ sliko s pliberškega kolodvora. Ravno isti slučaj se je prigodil meni pred dvema mesecema, ko sem v slovenskem jeziku zahteval vozni listek na Prevalje. Imel sem menda z ravno istim nadutežem opraviti, kakor gosp. dopisnik. Slovenski „Prevalje“ in nemški „Prävali“, se vendar tako jednako glasi, da bi to razumel tudi kak culokafer, uradnik južne železnice na slovenskih tleh pa tega ni razumel, seveda ni hotel razumeti. Dejal mi je po nemško, česar želim, na kar sem mu še enkrat ponovil mojo prošnjo slovenski, a to mu je presedalo ter mi je rekel: „Ich versteh nix bindiš.“ Ker je že prihajal vlak, se nisem zamogel dalje muditi, ter zahteval „Prävali dritte“, na kar sem še le dobil vozni listek. Kmalu potem sem imel zopet opraviti z istim gospodom. Odposlal sem namreč svoje pohoštvo ter napisal tovarni list slovenski, ter seveda tudi seznamek 36 komadov slovensko. Magaciner je vse v redu sprejel, ter mi na listu spregjem potrdil. Šel sem k blagajni. Uradnik vzame list, ter mi reče, da ne razume, kaj je tu pisano. Ko sem mu nato povedal, da se reče pohoštvo („Einrichtung“), vrnil mi je list meneč: „Tega ne razumem, kaj je tukaj pisano, zatorej tega ne morem sprejeti.“ Podal sem se nato k postajenačelniku, da me on odpravi, a glej čudo, kaj mi reče ta: „Jaz ne vem, kaj je tukaj pisano, zatorej tega tudi

ne morem sprejeti, tukaj pri nas je uradni jezik nemški, napišite torej nemški tovarni list.“ Jaz pa sem to pot imel več časa, ter obstal na tem, da se mora slovensko pisani tovarni list sprejeti, ter g. načelniku povedal, da je tu slovenski kraj in se mora uradnik ravnati po ljudeh. Nato se je gospodoma srce toliko omečilo, da sta me prosila, naj poleg besede „pohoštvo“ napišem v oklepaj „Einrichtung“. Še le ko sem to storil, sem zamogel opraviti moj posel. Kaj pa, ko bi bila prišla v tem slučaju kaka druga oseba s tem tovarnim listom oddat pohoštvo na železnico? Uradnik bi jo bil odpodil, ako ne bi bila tako odločno nastopila; stranka bi bila morala iti dve uri daleč domov po nov tovarni list in odposiljatev bi se bila za celi dan zakasnila, v gmotno škodo odposiljatelja. Take ljudi torej nam pošilja južna železnica na slovenska tla, naše ljudi pa premešča med Nemce, na Tirolsko itd. In kdo je kriv temu? Z mirno vestjo lahko rečem: Mi sami, zakaj mi smo preveč mehki in odjenljivi, ter zmiraj preveč nemškutarimo. Kdor je na Slovenskem uslužben, mora znati slovenski jezik, zatorej poslužujmo se vsigdar in povsod le naše materinščine. Kdor na slovenskih tleh naš kruh jé, mora z nami občevati v našem jeziku! Imejmo vedno pred očmi star slovenski izrek: Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

Hribrški.

Podjunska dolina. (Pijančevanje.) Mnogokrat se je od nasprotni strani že naši stranki predbacivalo, da je v Podjunski dolini, kjer ima naša stranka še največ privržencev, tudi pijančevanje najbolj razširjeno. Da je pijančevanju naša stranka uzrok, to more trditi le zagrizen nasprotnik. Žal pa, da moramo pripoznati resnico, da se širi pijančevanje tukaj v hudi meri. Pijancev sicer ni manjkalo nikoli, a bili so to vendar le posamezni, ki v primeri z večino skoraj niso prišli v poštev. To pripoznajo tudi stari ljudje. Razmere so se pa strašno predrugačile, in ako bomo tako napredovali, potem bodo izjeme tisti, ki se varujejo žganjske kuge, dočim bo velika večina pod jarmom tega strašnega sovražnika. Ali kaj imamo tudi pričakovati. Naj gre kdo kako nedeljo ali sredo n. pr. v Velikovec. Fantje, ki so komaj šoli odrasli, imajo vsak svojo in to ne malo „čutro“, napolnjeno z najhujšim strupom smrdljivega žganja. Večkrat majajo stari poštenjaki z glavami ter pristavijo: Ob naših časih ni bilo tako. Kaj bo iz takih fantov, si moremo misliti, če vidimo, kako se že sedaj neznanško surovo obnašajo. Kdo je tega kriv? Ne pravim ravno šole, ker vemo, da so šolske oblasti izdale večkrat hvalevredne ukaze na šole, naj otroke o strupu žganja poučé, in učitelji so gotovo storili svojo dolžnost. Morda stariši; ti pač največkrat, ker svojih otrok dostikrat ne nadzorujejo, ali jim ne branijo. Ali kaj boš, ko je mnogokrat tudi oče hodil ali še hodi isto pot! Mladina je nedolžna in se dá zapeljati od strupa, ki ima mamljivo moč na človeka. Kako dobro bi bilo, če bi mladi ljudje do 18. leta hodili v nadaljevalno šolo; kako lahko bi se jim tam razložilo, kakšen strup je žganje, tako pa so brez nadzorstva prepuščeni svojim strastem. Reveži, ki v svoji slepoti ne zapazijo, da grejo v časi in večni pogin. Kaj bo res iz našega rodú, ko se število takih spridencev grozno množi!? Žalostna prikazen je tudi to, da se v mnogih krajih celo ženske dajo zapeljati ter prav rade segajo po — šnopsu. Pa reci ljudem kako svarilno besedo! To bi bilo ogenj v strehi. Kakšna nespamet! Mnoge se trudijo cel teden in iščejo kak krajcar — potem pa za žganje. Konec je, da ni krajcarja ne kruha, in ker mora delo se vendar zopet začeti, se ne začne, kakor nekdanj, v božjem imenu, ampak s kletvijo na slabe čase. In ljudje ne vedó, da je čas nedolžen in si naredijo slabe čase sami, ker ne obrnejo prav zasluženih krajcarjev. Ali povej to ženski, ki se je privadila šnopsu, in videl boš, kako daleč seže nje jezik. Človek bi obupal, ko bi ne vedel, da je Bog ustvaril národe ozdravljive.

Škocijan. (Razno.) Nagle smrti je umrl častiti starček, p. d. „stari Vovkov oče“, v petek, dné 13. t. m. ob 7. uri zvečer. Podal se je iz sobe v lopo in naenkrat padel ter bil mrtev. Rajni je bil oče znanih „Vovkovih deklet“, ki so se večinoma posvetile samostanskemu življenju. Pogreb, ki se je vršil dné 15. t. m. po popoldanski službi božji, je bil veličasten. Bog naj nas varuje nagle in neprevidene smrti. — Naš spoštovani gosp. nadučitelj T. Lesjak, ki že nad 25 let deluje med nami, hoče tudi svoja zadnja leta v miru in pokoju med nami preživeti. V ta namen si sedaj dá zidati na lepem, solnčnem gričku, ne daleč od farne vasi, novo hišico, ki bo zares v primeren kras našemu slovenskemu Škocijanu.

Spodnje Koroško. Nedavno, še-le zadnji teden sem prišel po opravkih na Spodnje Koroško. Hodil sem peš, ker tako najraje potujem in sicer zato, da več slovenske zemlje vidim in marsikaj zvem, česar bi potujoč z železnico ne mogel zvedeti. Prišel sem tedaj na Koroško in šel čez Dravo

na Tinje in potem na Velikovec. Bil sem že utrujen od dolgega pota in moj želodec je tudi že precej glasen postal. Sklenil sem stopiti v prvo gostilno, ki jo najdem; ni bilo drugače, moral sem malo počiti, se poživiti in potolažiti svoj želodec. In res, ni trajalo dolgo, komaj sem prišel čez most na levi dravski breg, sem že videl gostilno, a pardón — „Gasthaus“ je bil „Drobensch's Gasthaus!“ Vstopil sem žalosten, ker je bil le „Gasthaus“ ne pa slovenska gostilna! Pa kako naj zahtevam! Nemško nočem, ker sem Slovenec na slovenski zemlji, slovenski me pa morebiti ne bodo razumeli! Naj bo, kar hoče, sem si mislil, in zahteval slovensko. Hitro so mi prinesli, kar sem želel; začeli smo se pogovarjati in prišli v razgovoru tudi na narodnost; ker pa ljudem v „Gasthausu“ to ni bilo prav, kar sem povzel iz besedij in vedenja, sem zasukal besede na drugo stran. H koncu zahtevam še vžigalice in dobim — Bogme — nemški ogenj „Südmark-Zündhölzer“. Pognal sem jih skoz okno v Dravo in šel naprej v Tinje. Tam sem si vse ogledal, kar me je zanimalo, videl tudi „Volks-Schule“ in na vasi zopet „Gasthaus zum Laure“! Pa to me še ni tako vznemirilo, ker sem „Gasthaus“ že prej videl; ali nekaj drugega je bilo, kar me je res v srce zbodlo. Na hišnih vratih tega „Gasthauša“ je bil višnjev lepak, če se ne motim, vabilo na shod, katerega so imeli v nedeljo 8. t. m. „Alldutsche“ v Sinčivasi pri Leitgeb. Natanjko vam tega, g. urednik, ne morem povedati, ker mi je slabo postalo in sem zgubil pogled, ko sem videl kaj takega tukaj v Tinjah, na čisto slovenskih tleh. Pozneje sem prasha in zvedel, da je gospodar in posestnik „Gasthauša“ z lepakom na vratih župan tinjske občine. Ko sem se zopet zavedel in mogel gledati, sem se vzdignil in šel proti Velikovcu. Kake misli so se mi rodile in perajale v glavi, si lahko mislite, cenjeni bralci „Mira“; nekaj bi rad pristavil, pa nočem, ker vi, g. urednik in bralci itak veste, kaj, za koroške nemščurčke je pa tako vsaka prava in poštena beseda le bob ob steno. Kar sem videl in slišal, sem tudi napisal, da širši svet zve, kaki so in kaj počnejo koroški „fortsritlarji“, in da se v bodoče vsi zavedni Slovenci ogibajo „Gasthausov“, kjer vsakega Slovenca razkožijo, če le morejo ter naredijo iz slovenske ovce nemškega volka in tako kopljejo sami sebi jamo! Bog daj še enkrat vsem koroškim mlačnežem in izdajicam vsaj toliko pameti, da bodo sami sebe, lastni slovenski narod bolj spoštovali kakor tujega — Nemce!

Libuče. (Razno.) 50letni zlati jubilej svojega zakonskega stanu sta v nedeljo dne 15. t. m. v krogu svojih ožjih sorodnikov čisto tiho praznovala Juri in Zefa Valentar p. d. Hansl-na. Oba sta še čvrsta in čila tudi na duhu. — Dne 19. t. m. so na tukajšnjem pokopališču pokopali skupaj v eno jamo dve sestri, 80letno Katro in 76letno Trezo Cigler iz Ponikve.

Suha. Hranilnica in posojilnica na Suhi nazznanja, da bo s 1. januarjem 1904 znižala obrestno mero, in sicer za posojila od 5½ na 5%, in od vlog od 4½ na 4%.

Leše pri Prevaljah. (Šola, ki je enake na svetu ni.) Zadnjič sem poročal, da imamo tukaj dvorazredno „utrakvistično“ (?) šolo, katero obiskujejo skoraj izključno slovenski otroci. Lansko leto sta poučevala na tej šoli en Slovenec in en Nемеc, letos pa so slovenskega učitelja predstavili in na njegovo mesto določili učiteljico — trdo Nemko! Otroci Slovenci, učitelj in učiteljica pa trda Nemca — čudna reč, in človek, ki ima samo navadno pamet, ne more uvideti, da je to sploh mogoče. Ko smo zvedeli to vest, od začetka sploh nismo verovali, ali kmalu smo se prepričali, da je vendar-le resnica. Vse je majalo z glavo; nekateri so se jezili, drugi se smejali, nekateri pa so v skrbeh bojzljivo popraševali: Menda se jim meša? Novonastavljena učiteljica so zopet odpoklicali in na Leše so sedaj poslali drugo učiteljico, o kateri se je reklo, da zna slovenski, dasiravno je sama odločno zatrjevala, da slovenskega jezika ni zmožna, in zato tudi pouka slovenskih otrok na utrakvistični šoli prevzeti ne more. Pa zastonj vse zatrjevanje, zastonj vsak upor. Zakon narave je tak, da se mora slabejši močnejšemu ukloniti. In zdaj? Dejstvo je, in zato naj zve ves svet in prav debelo to tiskajte, da bode mogel brati tudi naš deželni šolski nadzornik Palla, ako ima mogoče slabe oči: **Otroci — Slovenci! Učiteljica ne govori — slovenski, poučuje samo — nemški in to v prvem razredu na utrakvistični šoli!!** To je škandal! Zdaj pa vprašamo g. deželne šolskega nadzornika: ali je naša šola sploh še utrakvistična? Če je, zakaj se otroci že v prvem in drugem letu samo nemški poučujejo? Zakaj se nam pošiljajo samo učitelji, ki slovenskega jezika ne razumejo in torej tudi slovenskih otrok poučevati ne morejo? Mi odločno tirjamo, naj nam deželni šolski nadzornik na to odgovori in stori potrebno spremembo, drugače bomo pa sami govorili. Mi pošiljamo otroke v šolo, da se kaj naučijo, ne pa,

da se brezpametno trpinčijo. Delavec in kmet sicer veliko pretrpita, a tudi njihova potrpežljivost sega samo do gotove mere in potem — prekipi!

Hodiše. (Inštalacija. — Podružničen shod.) V nedeljo 22. t. m. je včg. dekan H. Angerer inštaliral ob veliki udeležbi vernikov našega novega župnika, č. g. Iv. Sporn-a, popoldne pa smo imeli občni zbor Ciril-Methodove podružnice za Kotmarovas in okolico. Krasno vreme privabilo je veliko množico zavednih Slovencev k shodu. Predsednik M. Prosekar otvoril je zbor s pozdravom ter poročal o delovanju podružnice v preteklem letu. Potem je sledilo tajnikovo in blagajnikovo poročilo, kar se je vse odobrilo vzele na znanje. Kot govornik se zgleda g. župnik Štef. Singer iz Skofič ter razkrije sliko o žalostnem stanju šolskih razmer na Koroškem, zlasti z ozirom na nemško poučevanje slovenske mladine, ki se sicer nauči na pamet mnoge predmete, a jih tudi iz mehaničnega zdrdra, brez da bi vedel povedati učencev v maternem jeziku, kaj da se je naučil in kaj je povedal; razvije dalje početje učiteljev, ko se zgodi, da podere učitelj vse učinke veronauka v mladih srcih; da še več, pove med drugimi tudi, da je učitelj med cesarsko mašo s klobukom na glavi in prekrizanimi rokami hodil po cerkvi gori in doli ter poudarja, da pri takem ravnanju ni čuda, ako vera peša in da je propad gotov, da ko vere ni, se tudi neha vsak čut za socialno življenje, se neha ljubezen do svojega bližnjega, in morajo poginiti sploh vsa boljša človeška čutila. (Odobranje.) Kot drugi govornik se nam predstavi, živahno in srčno pozdravljen, g. Susteršič. O njegovem krasnem govoru, ki je žel glasno odobravanje, bom poročal prihodnjič. — Po končanem vspredu se je razvila zelo živahna prosta zabava, pri kateri je pridno in lepo prepeval domači pevski zbor. Gostilna pri Kramarju je bila v vseh prostorih prenapolnjena in zabava je trajala v pozno noč.

Kapla ob Dravi. (Veselica.) Dne 15. t. m. priredilo je tamburaško društvo „Bisernica“ iz Celovca „Martinov večer“ v tukajšnji gostilni pri „Zajcu“. Po primernem vspredu, pri katerem je bilo veliko smeha, vršila se je prosta zabava pri jako obilni udeležbi. Mirno in pošteno smo se razveseljevali pozno v noč, med tem ko so g. tamburaši prav pridno brenkali po strunah tamburic, katere so dajale nam nepoznane, a zares prijetne glasove. Gotovo bo ta večer vsem udeležencem v spominu še dolgo časa in želimo si le še večkratnega obiska gg. tamburašev, kateri so nam priredili ta dan prijetno zabavo.

Iskrena prošnja.

Približuje se zima, mraz. Sočutje imamo z drobnimi pticicami, ki pridejo v zimskem mrazu zavetja in živeža iskat k našim hišam, — in z ubogimi otročiči, ki dohajajo dostikrat od daleč in zelo slabo oblečeni v šolo, bi ga ne imeli? Izmed vseh 212 našo „Národno šolo“ obiskajočih otrok so večina ubogih starišev. Živo potrebujejo za zimo obuvala in tople obleke. Na kvaterno sredo dne 16. grudna tega leta se bo v naši šoli priredila zopet običajna slavnostna božičnica. Udano podpisano šolsko vodstvo usoja si zopet potrkati na blaga srca slovenskih rodoljubov in rodolubkinj z iskreno prošnjo, naj pridejo mu na pomoč z raznimi darovi v blagu, sosebno pa v denarju. Ker pa je čas že zelo kratek in stane veliko truda in časa, da se darovi za toliko otrok nakupijo in uredijo, tedaj uljudno prosimo, naj se nam blagovolijo blagohotni darovi prav kmalu poslati. Za vso dobrotljivost se vsem blagim dobrotnikom že poprej zahvaljujemo in kličemo pristrčni Bog plati!

V Št. Rupertu, dne 16. listopada 1903.

Vodstvo „Národne šole“.

Darovi.

Za po povodnji poškodovane v kanalski dolini so nadalje darovali č. g.: Neimenovan v Kutni Hori 50 K, J. Bezenšek, župnik Čadramski in župljani na Štajerskem 80 K, županstvo Dol pri Hrastniku na Štajerskem pod geslom: V pomoč koroškim Slovincem 50 K, občina Logavas na Koroškem, nabrano po občini 73 K, skupaj 253 K. Srčna hvala blagim darovateljem. Nadaljne podpore sprejema Ivan Hochmüller, Beljak, Hans Gasser-Platz 2.

Novičar.

Na Koroškem.

Nadaljujejo! Sodniki pridno nadaljujejo delo, katero jim je naložila nemško-nacijonalna klika. Eden družega hočejo prehiteti. V potu svojega obraza se pehajo, da bi zadavili slovenščino v sodnih dvoranah. Zadnjič je bil na vrsti zopet rožeški Pirker. Ko je dne 19. t. m. g. dr. Benkovič

kot zastopnik g. župnika Svatona hotel govoriti slovensko, je bil discipliniran (kaznovan) na globo 20 kron, odvzeta mu je bila beseda in razpravljalo se je „in contumaciam“, t. j. ne da bi se obtoženega poslušalo!! Ali to niso skrajno škandalozne razmere, nevredne države, ki je vsaj doslej hotela veljati še za tako, v kateri imata pravo in pravica kaj veljave?! — Zadnjič smo v članku: „Pravico — ubijajo“ poročali, kako drzno postopajo naša sodišča in nalagajo disciplinarne kazni. Dostavljamo, da naj gospodje sodniki nikar ne mislijo, da zoper tako krivično postopanje ni nobene pomoči. Slišali smo nekoč o nekem takozvanem sindikatnem zakonu; kateri varuje tisto stranko, ki jej je kak sodnik po krivici škodo napravil. Zna se torej zgoditi, da bodo potem sodniki tiste stroške, ki jih sedaj g. dr. Brejcu nalagajo, iz lastnega žepa šteli! Potem bo pa šovinizma ravno tako hitro konec, kakor se je nenadoma začel.

Nasilje na Koroškem. „Einost“ piše v številki 264. od dne 20. t. m.: Ljubljanska dnevnikova poročata brzojavko iz Rožeka, da se je včeraj na tamošnjem civilnem sodišču vršila razprava, na kateri je zastopal toženca dr. Novak iz Ljubljane, ki je svoje prigovore prednašal slovenski. Sodnik Pirker pa mu je segel v besedo in je zahteval od dr. Novaka, naj govori nemški, ker nasprotna stranka da ne ume slovenski. Dr. Novak je vztrajal na svojem stališču, a sodnik mu je zagrozil s takojšnjim kontumaciranjem, ako bi hotel nadaljevati slovenski. Sodnik je dejal, da je v tako postopanje prisiljen po zakonu in po interpretaciji (razlagi) istega, kar da se bo uveljavljalo po vsem Koroškem v slučajih, da ena stranka umeje le nemški (!!!) (Torej „zakon“ in „njega interpretacija“ ne dovoljuje, da bi se z nemškimi strankami razpravljalo slovenski. Nič pa nimata „zakon“ in njega „interpretacija“ proti temu, da se s slovenskimi strankami nemški razpravlja. Ali kraj vsega tega moramo verovati vsi kakor v evangelju, da smo pred zakonom vsi enaki!? Uredn.) Ker ni preostajalo družega, je dr. Novak razpravljal nemški, zavarovavši se poprej s protestom.

Poslanec dr. M. Abuja †. Po daljšem bolehanju je dne 20. nov. v Celovcu umrl deželni poslanec in odvetnik dr. Matija Abuja. Slovenskih starišev sin, doma iz Blač ob Zili, se je izneveril svoji materinščini in stal vedno v taboru nasprotnikov, ki so znali dobro izkoriščati njegove zmožnosti v boju zoper slovenstvo. Pred letom je bil zopet izvoljen v deželni zbor, in sicer v okraju Trbiž-Podklošter. Tudi že prejšnja leta je bil deželni poslanec za Zilsko dolino in nekaj časa tudi mestni odbornik celovski. Nasprotni listi pokojnika slavé kot „deutschfreundlicher Slovene“, v istini je stal popolnoma v nemško-liberalnem taboru in vedno bil v zvezi z najhujšimi nasprotniki koroških Slovencev. Bolehal je na raku v želodecu. Njegov pogreb se je vršil ob nenavadno ogromni udeležbi. N. v m. p.!

Pismo s 40.000 kronami — zginilo. Na progi Celovec-Dunaj je v preteklem tednu brez sledu zginilo pismo banke Supan v Celovcu. V pismu je bilo 40.000 kron. Po vseh poštah se vrše stroge preiskave. Ona svôta je bila odposlana v navadnem priporočenem pismu, ker se je hotela banka izogniti visoki poštnini.

Opozarjamo svoje cenjene čitatelje na današnje prilogo g. H. Suttner-ja, urarja v Kranju, in priporočamo to tvrdko v naročila.

Duhovske zadeve. Teško zbolel je č. g. Fr. Šavbah, dekan v Domačalah. — Prestavljena sta gg. Iv. Hornböck, kaplan v Trbižu, v Pliberk; Fr. Božič, kaplan v Pliberku, za provizorja v Javorije; g. Iv. Česky ostane na Lipi. — Za provizorja v Škofičah v Labudski dolini je imenovan g. Iv. Larcher, ki je doslej služboval v Braziliji.

Osebnosti. Ljubljanski knez in škof, mil. g. dr. Anton B. Jeglič, se je mudil v petek dne 20. t. m. kot gost našega knezoškofa v Celovcu ter si je med drugim ogledal tudi tiskarno družbo sv. Mohorja. Prej je bil v Št. Pavlu v Labudski dolini. — V stalni pokoj je šel učitelj P. Jarić na Fari. Prestavljeni so: učiteljica B. Sima iz Tinj v Velikovec; učiteljica S. Schmalz iz Grebinja v Trbiž; učitelj F. Marinič v Kapli ob Dravi je imenovan za šolskega voditelja na Strmcu. Nastavljeni so za podučitelje pripravniki: Fr. Katinik v Kapli, Ljud. Skalka v Grebinju, Alojzija Stebe v Tinjah. — V Grabštanju se je orožniškemu stražmojstru Al. Kralju zelo slovesno pripel od cesarja mu podeljeni srebrni zaslužni križec s krono. K slavnosti je prišlo mnogo tujih gostov. — V Spodnjem Dravogradu je umrl bivši logar in tamošnji častni občan Fr. Godec, star 73 let. — Predstojnik pisarne okrajnega sodišča v Celovcu, g. Fr. Berdnik, je imenovan za nadoficijala pri velikovškem sodišču.

Drobiž. V Selah, občina Šmarjeta, je pogorela hiša in skedenj Fr. Buteja p. d. Jeramca. Škode je nad 4000 K. — V Vetrinju dobijo električno razsvetljavo. — V Zgornjem Dobu pri Bek-

štanju se je ustrelil bajtar J. Aichholzer. Vzrok menda pijančevanje. — Koroške obrtne zadruga so imele dne 15. t. m. skupen shod v Celovcu. — Zadnje letošnje porotno zasedanje se je pričelo dne 24. t. m. Pred porotnike pride 15 obtožencev. — Dne 21. t. m. so našli na Razpotju v ribnjaku utopljenega 35letnega Mat. Wieserja iz Prelbja, občina Kotmaravas. — V Št. Urhu, občina Vernberg, so našli utopljenega 70letnega prevžitarja A. Mertla iz Št. Urha.

Po slovenskih deželah.

Koledar družbe sv. Cirila in Metoda. V pokritje izrednih stroškov je družba sv. Cirila in Metoda letos izdala svoj „Koledar“ za leto 1904. „Koledar“, ki je ob enem tudi družbin „Vestnik“, stane 1 krono 20 vin. Dobiva se v vsaki trgovini. Gospodje trgovci naj se zglasé zanj pri družbenem vodstvu. Slovenske domoljubkinje in domoljubi! Kupite in priporočajte pričujoči „Koledar“ ter tem načinom podpirajte, da bo družbi možno zadostiti prevzetim dolžnostim. — „Koledar“ ima poleg vestnika in koledarja tudi zanimivo leposlovno vsebino, in sicer: Ivan Vesel: „Domovina“; J. Vrhovnik: „Ivan Vesel“; Dragotina Ketteja še nenatisnjeni proizvodi ruskih pesmi; Ksaver Meško: „Zapadla zvezda“; Ivan Nep. Resman: „Kunovska“; Tomo Zupan in J. Vrhovnik: „Dve posvetitvi „Krstu pri Savici“; Harambaša: „Prešernova pipa“.

Družinska pratika za leto 1904. Izšla je v Ljubljani v „Katoliški tiskarni“ prav lična družinska pratika za leto 1904., katero priporočamo našim kmetovalcem prav toplo. Cena je 12 krajcarjev ali 24 vinarjev.

Urednik „Štajerca“ — nagnan! Zadnjič enkrat smo posvetili uredniku „giftne krote“, ki lazi s pomočjo nemškutarških kramarjev, učiteljev in drugih tudi po Koroškem, Ivanu Drevenščaku, ali kakor se piše zdaj: „Johann Drevenschegg“, nekaj vrstic. Danes moramo svojim bralcem pa tudi nemčurjem sporočiti, da je njegove glorijske konec, ker so ga že pognali iz uredništva imenovane cunje. „Domovina“ pravi, da je iz uredništva nagnan „Johann Drevenschegg“, ta bivši bogoslovec, bivši jurist, bivši železnični aspirant, bivši rezervni častnik, ki si bo zdaj poleg teh štirih bivših naslovov pridejal lahko še petega, ki se glas: bivši in najneumnejši urednik „Štajerca“. — Nemčurji, ali se vam kaj dani, ali se ne sramujete takih ljudij? Heil!

Križem sveta.

Državni zbor. Prva seja poslanske zbornice bila je dne 17. t. m. Vlada je predložila poleg raznih drugih zakonskih načrtov tudi proračun za leto 1904. Stroški, katere izkazuje ta proračun, znašajo 1734,771.291 kron, dohodki pa 1737,509.991 kron. Prebitok tega proračuna, znaša torej 2,738.700 kron. Kakor po navadi, je tudi letos finančni minister predložil proračun spremljajoč ga s posebnim govorom. V svojem govoru je finančni minister poudarjal, da je bila cela Evropa zadnja leta pod vplivom nekake splošne gospodarske krize. Ta kriza, rekel je govornik, približuje se svojemu koncu in njena rešitev bode ugodna tako, da se je nadejati že v najbližjem času splošnega gospodarskega obrata na bolje. Za finančnim ministrom je govoril ministerski predsednik dr. Körber, ki je hvalil v svojem govoru samega sebe in svojo vlado. Pozivlja stranke k složnemu delovanju ter jih svari pred obstrukcijo, ker bi zamogla ta spravi v nevarnost ustavo. Körberjev govor je bil vzprejet jako hladno, niti njegovih tesnejših somišljenikov ni navdušil. Zbornica je sklenila, da se odpre razprava o Körberjevem govoru. Poleg mnogih interpelacij priglašanih je bilo 97 nujnih predlogov.

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda!

Loterijske številke od 21. novembra 1903.

Dunaj 63 49 48 75 54
Gradec 62 59 86 51 63

NAZNANILA.

Službo cerkovnika in organista

išče dobro izurjen godbenik in pevec, ki je bil v prejšnji službi tudi voditelj moškega zbora. Več se izve pri upravnistvu „Mira“.

Kdor ljubi dobro čašico čaja, zahtevaj povesod najfinejši in najboljši čaj sveta

INDRA TEA

Napravljen iz najfinejših čajev Kitajskega, Indije in Cejlona. Pristno le v izvornih zavojih. Zaloge razvidne iz lepakov.

Čvrste in poštene

dečka-učenca

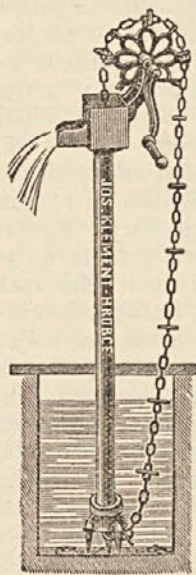
kateri mora imeti dovršeno popolno ljudsko šolo, išče pod ugodnimi pogoji Albin Novak, trgovec v Sinčivasi.

Naznanilo.

V Umbergu (Domačalska fara) se prodá

novozidana kajža

(Kamnikova) s 7 birni posejanja v neposredni bližini, z gozdom in pašo. Več pové Valentin Spitzer, tesarski mojster v Vernbergu, pošta Podravlje na Koroškem.

Klement-ova sesalka z verigo

je najboljša sesalka sveta.

Nepresežena za gnojnico, stranišča, mesnice itd.

Nad 7000 komadov v uporabi.

Vsled velikega uspeha in trpežnosti prekosi vse navadne sesalke, naj so patentovane ali ne.

To sesalko z verigo oddajam v vseh dolžinah do 7 metrov, s 70, 82, 100 $\frac{m}{m}$ široko cevjo, na štedenko poskušajo, in jo vzamem, ako ne ugaja, po preteku tega časa brez vsake odškodnine na moje stroške nazaj.

ceniki zastoj in poštine prosto.

Jos. Klement

tovarna za stroje

Hrobec-Rovdnica (Hrobetz-Raudnitz), Češka.

Sposobni zastopniki z visoko provizijo se iščejo.

Svinje (žive)

ima vedno na prodaj Anton Rotter, trgovec s svinjami v Dolu (Tal) pri Vetrinju, pošta Vetrinj (Viktring).

Na Najvišje povelje Nj. c. kr. apost. Veličanstva.

XXIII. c. kr. državna loterija

Za skupne vojaške dobrodelne namene.

Le-ta denarna loterija — edina v Avstriji postavno dovoljena — ima 19.332 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 512.880 kron.

Glavni dobitek je:

200.000 kron.

Za izplačanje dobitkov jamčijo c. kr. loterijski dohodki. Žrebanje je nepreklicno dne 17. decembra 1903. l.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo v oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtsgasse 7, v loterijskih nabiralnicah, tobakarnah, pri davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti za žrebanje za kupovalce srečk zastoj.

Srečke se dopošiljajo poštine prosto.

C. kr. ravnateljstvo za loterijske dohodke.

Oddelk za državne loterije.

BRUSNICE (Preiselbeeren)

zelo fine, s sladkorjem vkuhan, izvrstnega okusa, pošiljatev s 5 kg 6 K 40 v. — Pravi naravni malinov sok, gosto s sladkorjem vkuhan, 5 kg samo 7 K. — Kompoti (vkuhe) za polnjenje krofov in drugega peciva itd.; marelični, jagodov, ribezljev in malinov kompot, se pošiljajo v elegantnih pločevinastih loncih, 4 kg netto, ali več vrst na željo v enem zabojčku za 7 K proti povzetju ali če se denar pošlje naprej. — Za obilo naročbo se priporoča Bohumil Beneš, Police n. Metuji. (Češko.)

Šivalne stroje,

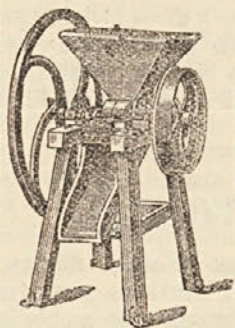
nové, močne, ki se gonijo z nogo, po 25, 27 in 30 goldinarjev, take z okroglo snovalnico za krojače po 55 in 65 gid.

Godben avtomat, 2-3 m visokega, 75 cm širokega za 175 gid. ponuja po poštne povzetju

Franc Kraut

v Pliberku na Koroškem.

Stroji za prirejanje krme.

Rezalnica za rezanico in krmo, s patentovanimi podlogami za mažo; tečejo jako lahko in prihrani se moči do okrog 40%; rezalnica za repo in krompir (repico); mlini za robkanje in mečkanje; parnice za živinsko krmo, premakljive kotlaste štedilne peči z emajliranimi in neemajliranimi vložnimi kotli, stoječe ali premakljive, za kuhanje in parenje živinske krme, repice, za mnoge gospodarske namene itd.; nadalje: robkalnice za koruzo, čistilnice za žito, čistilne stroje trijerje, stikalnice za seno in slamo, mlatilnice, gepeljne, železne pluge, valjarje, brane.

Najboljši sejalni stroji „AGRIKOLA“ brez preminjalnih koles za vsako seme, za hribe in ravnino.

Samo-delujoče, patentovane škropilnice za uničenje grenkuljice, škodljivcev na sadnem drevju in peronosperne izdeluje in pošilja v najnovejši, priznani izvrstni sestavi

Ph. Mayfarth & Comp.

Tovarna za kmetijske stroje, livarne in fužine na par, na Dunaju, II/1, Taborstrasse 71.

Ilustrovani ceniki zastoj. — Zastopniki in prekupci se sprejmejo. — Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Stanje hranilnih vlog:

16 milijonov kron.

Rezervni zaklad:

nad 370.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje

po 4%

ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vlož. nih obresti plačuje hranilnica sama, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po $4\frac{3}{4}\%$ na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po $4\frac{1}{2}\%$ do 5% .